

SZERKESZTŐI HIRDA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félre 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy cenziméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartó cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Mit fog mondani?

Rendkívül kíváncsiak az oláh lapok és ezeknek olvasói, hogy mit fog Csáky gróf felelni Madarász képviselő interpellációjára a Pávil püspök bevezetett fegyelmi ügyében. Miért olyan kíváncsiak? Könnyű erre a válasz. Ők a gör. kath. és gör. keleti egyházakat és iskolákat olyan erődöknek tartják, melyekben ők itt Magyarországon a magyar nyelv és magyar köznevelődés ellen védelmi harcot folytathatnak. Ezt nem is tagadják, sőt akárhányszor nyíltan hirdetik. Nekik nem kell a magyar nyelv, a magyar köznevelődés, nekik az oláh nyelv és oláh kultúra kell itt Magyarországon. Az 1879 és 1883 évi törvényeket, melyeknél fogva a magyar nyelvet a nép és „közép iskolákban tanítani kötelesek, sulyos sérelemnek tartják. Mit mondjunk a kisdobó törvényről? Rossz hírét költötték már előre és siraak jajgatnak ellene egész Európában. És mindazt mi alapon teszik? Mert ők oláhok, Traján utódai, őslakók itt, míg mi csak jövevények vagyunk. Nekünk kellene oláhhul megtanulni és nem nekik magyarul; mert itt ők a bastinások az őslakók. Már annyira jutottunk, ezt sincs miért eltitkolni. Napról napra merészebben lépnek fel követeléseikkel a sebesi dorgatorium? után. Nem csoda, tehát, ha most kíváncsiak várják Csáky gróf véleményét. Soha miniszter előtt sebb alkalom nem nyílt, mint most Csáky gróf előtt. Döntő lesz az ő nyilatkozata az oláhok további mozgolódására avagy megcsendesítésére, meglapulására.

Világosan állanak előttünk a tagadhatatlan tények, csak ne resteljük felnyitni szemünket. A gör. kath. és gör. keleti egyházak oda csípték jelzőt a román szót. Nekik minden román. Román: az iskola, román az egyház, román az iskolázás, román az egyházi képviselet nem törődnek azzal, ha tudnak-e pl. Bicskádun oláhhul a hivat. Az ő feladatuk, hogy ha eddig nem tudtak, jövőre megtanuljanak. Miért kell oláhhul megtanulni a székeleknek? Mert gör. keletiek vagy pedig gör. katolikusok. Ez a törekvést látjuk ma Szabolcs, Bihar, Szatmár, Háromszék, Csikgyergyó vármegyékben.

Rengeteg lármát csapnak az oláh lapok, hogy a túrhetetlen magyarkormány ráerőszakolja a magyar nyelvet az oláhok iskoláira pl. Nyiradoban. Uána nézünk, hogy mi igaz van abban a nagy lármában. Tisztán rájövünk, hogy tiszta magyar községbe kineveznek tisztán oláh papot és oláh tanítót. Az oláh pap elkezd oláhhul prédikálni, evangéliumot olvasni, oláhhul imádkozni. A nép felzudul, hogy ő nem oláh, hogy ő nem érti mit mond a tiszteletes ur a templomban, eddig mindig magyarul prédikáltak imádkoztak a templomban a papok; tehát tegyen úgy az új pap is. Ez pedig elkezd a híveket kapacitálni, hogy a hívek tulajdonképpen nem magyarok hanem oláhok. csak elmagyarosodtak. Mert itt az ideje — és az ma történi náluok szemünk láttára a szabadelvű kormány alatt, hogy ismét oláhok, legyenek, mert így akarja ezt a püspök ur, a ki az új papot ide küldötte. Az iskolában is oláhhul kell tanítani, hogy a gyermekek az istentisztelet nyelvét már zsege korukban megtanulhassák; ezt is a püspök ur akarja, azért küldött ilyen oláh tanítót az ekklesiába... és folyik az oláhositás napról napra szemünk láttára.

A hol a hívek ez előtt hírből ismerték az oláh-nyelvet, ma oláhoknak valják magukat. Templomban és iskolában oláh a nyelv, csak azért, mert a hívek, nem magyarok, hanem gör. katolikusok, avagy gör. keletiek. Nem telik el 20—30 esztendő és Háromszék és Csikvármegyében annyi lesz az oláh, mint a fűszál a magyar kormány elnézése miatt.

Ott vannak Al-Doboly, Bikesád, hogy többeket ne említsünk. A hívek eleinte nagy szemeket meresztettek, midőn azt hallották hirdetni, hogy ők oláhok és nem székelek. Ma már hűszkek az oláh névre és oláhhul folyik az istentisztelet, az iskolázás a székelek dicsőségére. A „Székely Nemzet” egy ideig még fel-fel szólalt ezek ellen, ma már belenyugodott, hogy szemei előtt változzék át Al-Doboly oláh faluvá. Megdöbbenve hallgattuk ezt a históriát közelebb épen Al-Dobolyban.

Na, mit fog Csáky miniszter Madarászra felni? Azt-e, hogy nincs semmi baj, hogy Pituk Béla tulzó em-

ber, hogy méltatlanul támada meg Pávil püspököt; tehát legyen csendesség a felekezetek között...

Erre fogunk aztán az oláhok mar-kaikba reventni és magukban így szólni: „Vakulj magyar!” mert mi nyertük meg a játékot és folytatni fogjuk az oláhositást a szabadelvű magyar kormány dicsőségére.

„Még a kövekből is oláhokat fogunk teremteni Székelyföldön ép úgy, mint Bihar és Szabolcs Szathmárvármegyékben. Nekünk áll a világ, minket támogat a békeség kedvéért a szabadelvű magyar kormány. Rajta tehát csak előre! Rohanjunk ki az erődökből és hódítsuk meg ezt az éhhetetlen magyarságot, a szabadelvű kormány atyai szárnyai alatt...”

Avagy azt fogja-e mondani Csáky gróf, hogy: „Szétrobbantom azt az egyházi erődöt, mely a vallás köpenye alatt szemünk láttára oláhositja Magyarországot.”

Ha azt fogja mondani, hogy azért, mert xx. község hívei gör. katolikusok, gör. keletiek, még nem oláhok, mert oláhhul nem is tudnak s így nem engedem meg, hogy oláhositások: akkor szavai visszhangra fognak kelni az egész országban. Valóban fontos, hazafias feladat vár Csáky grófra. Vagy szét röpi ő az oláhító erődöket, vagy ha nem, úgy ezen erődökből fognak kitörni és a magyar kultúrát megtámadni. Nem kell nekünk oláh egyház, oláh iskola, hanem kell: gör. keleti, gör. kath. egyház és iskola. Az oláh jelzőkre semmi szükség nincs. A ref. egyház, az unitárius és román. kath. egyházok nem használják a magyar jelzőt. Ha híveik más nyelvűek, mint magyarok, úgy gondoskodnak német prédikációról is, de nem nevezik egyházaikat nyelv szerint, mint azt az oláhok teszik. Miért e különlegesség, ez az oláhokodhatatlanság. Bizonyos, hogy nem önvédelmükre, hanem támadásra használják. Oláh pap, oláh dászkel! Minek ez? Miért ne lehetne gör. keleti, gör. kath. pap és tanító?

Hát mi csak azt mondjuk, hogy jól vizsgáljon magára Csáky gróf mert miniszteriségének forduló pontjához érkezett. Ha a képzelt jó békeség érdekében, elsimítja a dolgot: ez jelszó lesz az aknamunka tovább folytatására,

a magyarságnak a felekezet köpenye alatti irtására, a mi eddig pompásan sikerült.

Ha kimondja, hogy a magyart azért, mert gör. katolikus, gör. keleti hitű, nem szabad eloláhsítani, hanem magyarul kell azoknak a templomban imádkozni, prédikálni, énekelni; az iskolában magyarul és csak magyarul tanítani: akkor még gátat lehet vetni a további eloláhsításnak, akkor még nincsen minden elveszve.

A hol a hívek tisztán oláhhulvűek, ott imádkozzanak, prédikálnak, énekeljenek oláhhul; az iskolában tanuljanak oláhhul, de szigorúan végre kell hajtani az 1879. évi XVII-iki törvényt, követelni kell a magyar nyelv sikeres tanítását. Elég volt már az elnézésből. A kir. tanfelügyelőkre és közg. bizottságokra a f. évi szept. 25-iki miniszteri rendelet végrehajtása érdekében a leghazafiasb feladat várakozik. Csáky gr. ne ingadozzék. Ha az oláh lapok kíváncsiak: elgítse ki kíváncsiságukat.

Adja tudokra, hogy Magyarországon csak magyar állampolgárok lehetnek s a megyék és egyházakkal szemben, melyek az állam nyelve ellen harczra kelnek, fel fogja venni a harcot.

Z. Z.

Politikai hírek.

A király jóváhagyta. Mint Budapesti értesítenek, a király már megadta az előzetes jóváhagyást a polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslatnak a Házban való előterjesztéséhez s a javaslat már le is érkezett Bécsből a kabinetirodából. Azonban sok módosítás történt a javaslaton, de melyek — a mint beszélük — annak lényegét nem érintik.

A függetlenségi párt és a vidék. Az egyesülés alkalmából a függetlenségi és nagyenyolcas pártot tudvalevőleg a vidéknek legtöbb pártjára táviratban üdvözölte. Mint szatmári levelezőnk írja, az üdvözlők sorához most az odaváló függetlenségi és 48-as párt is csatlakozott. A párt százszáz bizottsága ugyanis ennek a hónapnak 15-én dr. Far-ka Antal elnöklése alatt ülést tartott, melyen elsősorban helyeslő tudomásul vették, hogy az elnök Ugron Gábot mint a város képviselőjét, az egyesülés alkalmából táv-

iratban üdvözölte, azután pedig egyhangúlag elhatározták, hogy utólag az egész pártot is üdvözölni fogják. Minthogy a szatmári párt utolsó szervezkedése óta hat esztendő múlt el, most az újabb szervezés előkészítésére bizottságot küldöttek ki. A szervezkedés után felfogják kérni Ugron Gábot, hogy jöjjön le választói közé és nyilatkozzék az egyesülés következtében beállott új helyzetről.

A választási reform. Az osztrák kormány azzal az eszmével foglalkozik, hogy a választási reform javaslat elvetésének esetére a képviselőházat feloszlatja. Az új választási törvényt ezután császári rendelettel lépteti életbe s a később megválasztandó képviselőház elé terjeszti jóváhagyás végett. Ezt az eljárást az osztrák alkotmány szankcionálja is, a mennyiben annak 14-ik szakasza kimondja, hogy ha a birodalmi tanács nincs egyetű, a kormányok jogában van szükség esetén császári rendelet útján bármely törvényt megváltoztatni, a mely nem állami alaptörvény. Bécsi politikai körökben ezt a hirt, a mennyire lehetséges is, épp olyan alap nélkül valónak tartják.

Politikai ábrándok. Az újvidéki „Zasztava” hosszú mesét közöl arról, hogy Bosznianak és Hercegovinának Ausztria-Magyarország részéről való annektálása elhatározott dolog sőt az már elő is van készítve a mennyiben már megtették az előzetes lépéseket, hogy a két tartomány egyházi tekintetben elvonassék a konstantinápolyi pátriárka hatásköré alól és a korolviczi pátriárkatushoz csatoltassék. A tervnek állítólag meg van már nyerve Brankovics pátriárka és Mandics tuzlai metropolita, de a szerajevói és mosztári metropolita ellenzik azt, csakhogy azok ellentállása nyugdíjazással lehet segíteni, az utódait pedig belemennének a tervbe. A szerb lap szerint ezekkel állott összefüggésben a horvát bánnak dáiái és diakovári láto-
gatása is.

Az oroszok Párisban.

Páris, okt. 17.

Reggel boros volt az ég. Kilenc óráig az utcák csaknem üresek voltak, s a boros, esővel fenyegető időben még a rendes járókelők közül is csak elvétve járt egy-egy a tereken. Kivéve az opera-teret, ahol már kor hajnalban összeverődtek a kíváncsok és rendületlen kitartással, lelkesedéssel várták a mai eseményeket.

Kilenc órákor a felhők oszladozni kezdtek, de az ég nem derült ki, s hűvös ősz szél fújta a boulevardok fűinak leveleit. Ekkor azonban már népesülni kezdtek az utcák, mindenfelől ünneplő ruhába öltözött emberek özönlöttek a nagyobb terekre s nem telt bele rövid félóra, száz megszázez ember díszítette az utcákat az orosz-francia

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. október 19.

Herceg Eszterházy olasz színháza.

Irtá: Dr. VÁLYI BÉLA.

Az Európaszerzte nevezetes híre jutott eszterházi színházról alapját herceg Eszterházy Miklós vetette meg Galanthán, 1760-ban. Az említett herceg ugyanis nagy zenekedő lévén, galanthai birtokán egy nagy zenetársulatot szervezett, melynek karnagyává, gróf Morzin csehországi színházát felbomlása után negy száz forint fizetéssel az ifjú magyar zeneszerző Haydn József hivatatott meg. Az időben, midőn Haydn szerződött a herceg Eszterházy-zenetársulathoz, egy kicsiny színház állott csak rendelkezésére, mely inkább hangversenyek, mintem színházi előadások rendezésére volt alkalmas. — Haydn azonban oly ügyesen használta fel a rendelkezésére bocsátott zenetársulatot, színházak kisértetéhez, hogy a birtokos herceg kedvet kapott énekes színházról szerződéshez is. Haydn fáradságtalan tevékenységét, melylyel a hercegi színház opera-előadásaitnak hírnevét külföldön oly ünnepeltette a herceg azzal jutalmazta, hogy évi fizetését 700, majd 1000 tallérra emelte, mi azon időben rendkívül nagy összeg volt. Haydn, gróf Morzin birtokán hozzá lévén szokva színházról vezetéséhez, 1760. évtől kezdve minden alkalmat megragadott, hogy a herceget reábirassa egy olasz operatársulat szerződésére.

E vágyát végre övezte Eszterházyné, szülő-ott Lunati Visconti hercegnő, az olasz

színházaknak, mint honfitársainak patronája segélyével sikerült elérni s a szerződött operatársulat nagy sikerrel adta elő 1763-ban Haydn első operáját, az „Acide és Galatérát”. Kismártónban, herceg Eszterházy Antal és gróf Erdődy Teréz tiszteletére.

Miután a kismártóni kastély igen szűknek s szerénynek látszott a fejedelmi vendégek befogadásához, Eszterházy Miklós herceg elhatározá egy oly nagyobb szerd várkastély építését, mely terjedelmére, kényelmére és pompájára nézve elegendő legyen a hozzá igénykeztet fejedelmi vendégek elfogadására. — E várkastélyt 1765-ben kezdette meg Eszterházy építtetni, számos külföldi építész vezetése alatt. Az épi kezés csak 4 év múlva fejeztett be. E kastély oly fényűzéssel volt berendezve, miszerint épen nem túloztak azok, kik „magyar Versailles”-nek nevezték el és méltón büszke lehetett volna arra bármely uralkodó is. Hogy a tárgyunkhoz legközelebb eső részleteket emlitem csak fel, a zenekar és színházszámára egy oly kétemeletes épület emeltetett, melyben 250-en kényelmesen ellakhattak, rangjuknak megfelelő kisebb-nagyobb lakosztályal. Ez épület közelében terült el több hangversenyterem és a nagy színház.

Ez utóbbi, pompájával jóval felülmúlta a bécsi legelső színházat is. Földszintjén huszonnégy sor díszes támlásszék volt, melyen az ország meghívott főnemesei s az udvari személyzet előkelőbb tagjai foglaltak helyet. Kivált különösen a hercegi páholy s a gavallérok páholya, melynek díszítése mesés összefogást nyelt el. Ugy e színházban, mint az egész kastélyban temérdek kék és sárga ruhás személyzet állott a vendégek rendelkezésére, kik a színpadon közt kelet és nyugot kedvelt és üdítő szereit hordozták fel. E nagy

színház 200 személyt fogadhatott be, míg a kis színházban, melynek neve „marionetta színház” volt, csak 80—100 néző fért el. E kis színház a nagy színház közelében ugyan, de a parkban foglalt helyet. Benne gyermekek adták elő vigjáték- s opera-paródiákat képező mulatságos mutatványait. Egész Európában kedvelt volt ez időben a törpék, illetve gyermekek által előadott színjátékok látogatása és mégis különös vonzerővel bírt az eszterházi színház, melynek gépezete egyetlen egy volt a maga nemében s jól megőrzött titka maradt a busás pénzen szerződött gépmesternek; továbbá előadásai szövegét a hírneves Paerberbach irta, zenéjét pedig Haydn mesteri keze alkotta. Haydnnek teljesen szabad kezét engedett a birtokos herceg a színházszervezésére alkalmából. A zenekart, mely állandóan volt szerződött, valamint a karizmányzatot is a kiváló zeneszerző, Pleyel alkarnagy segélyével tanította be az előadó darabok tökéletes bemutatásához; az elsőrangú magánzereplőket a bécsi színházokról avagy Olaszországból hívták meg.

A pazar fénnel kiállított színházban, azon kor szerény kíváncsiak szerint, legtöbbször négy, legfontosabb öt s csak elvétve 6—8 magánénekes játszott. Nem ritkán történt meg, hogy valamely darabban egy és ugyan azon szereplő két szerepet játszott; ez azonban nem szereplő hiánya miatt, hanem a dívatban levő kettős szereplési tehetség bemutatása végett történt.

A mellékszereplők egész raja rendelkezésére állott Haydn rendezői képességének s a kitűnő ének közben a festői öltöztetű tömegek, melyek mint római, francia, angol, spanyol, perui katonák, római férfiak és nők, vadászok, pásztorok, nymphák, Diána

szolgái, nap szűzei, a világosság papjai, zenészek, udvarbölgyek, testőrség, apródok, spanyol, francia, angol hölgyek, pórnép, pór-gyermekek, szolgák, kereskedők stb. alakjában léptek fel; legtöbbször némán.

A színház mesés szépségű díszleteit a hírneves olasz festőművész, Pietro Travaglio készítette s rendezte be, saját tervezete szerint. Miután azonban egy némely esetben Travaglio nem győzte a megkívántató díszletek elkészítését, azon kor, egyik jónévt színházi festőjé szerződötték kisegítőül Bécsből, az olasz származású Federikót. Jelentékeny suly volt fektetve arra, hogy az ének-előadás szépségével arányos meglepetést kápezzon a díszletek egy-egy újabb darabhoz készített sorozata.

Minthogy a gépezet ügyes kezelése s a színházi látványosságok bonyolultsága s pompája által elérni kívánt hatás kiváló szak-erőt kívánt, épen nem lehet csodálkozni azon, hogy az Európaszerzte rendkívüli leleményességéről ismeretes Gouffard Pierre gépmestert szerződötték el herceg Eszterházy a nápolyi udvari színházról.

Általán minden előadás alkalmával tizenkettőfelé díszeltváltozás hozatott színre. Ezenközben királyi paloták, templomok, fő-urak termek, várkastélyok, várkertek, ligetek, csatatermek, hadi-borok, erdőségek, völgyek, barlangok, tűzhányó hegyek, háborgó tenger stb. ábrázolása volt kedvenc tárgya az egy-mással vetekedő színpadestőknek. Aligha tévedek, ha azt vélem, hogy a mythologiai tárgy színi előadások díszletei legjobban sikerültek, melyben a korszerűség kényezere nem akadályozza a képezel merész kalandozásait. Maguk a zeneszerzők ép úgy, mint Haydn is előszerzőtlen keresték ki színműveikhez a mythologiai szövegeket, melyeknek kedvelt-

mégét kivált Metastasio divatos genialitása biztosított. Csak elvétve adták elő a régi történetből merített színművet, mint „Brutus”-t és „Didó”-t; ezeket ép úgy, mint „Gibraltár megszállása”-t, teljesen regényes és mythikus színezettel hozták színre. Népies tárgy művet nem találunk. A nép: mint hajós, katona, pásztor stb. csakis tömegesül-ten és énekarban vétetett fel a játék ke-
retébe.

A táncz hatásainak felhasználásáról igen kevés emlékezés maradt fenn, mi annál feltűnőbb, mivel a pozsonyi női és soproni fi-
zárda növendékeinek francia szövegű elő-
adásait legtöbbször egy-egy ballet zárta be. Csakis Nelgusben találunk a táncz említését.

Egy alkalommal a pásztorok és pász-
tornók kara adott elő egy tánczot (1782-ben) mely táncz-előadás aligha bírt magyaros jel-
leggel. Magántánczosnőről csakis egyetlen emlékezés maradt fenn; ez a legjelesebb bé-
csi udvar s főrendiek kegyencze, kinek táncz-
művészete oly magas fokon állott, hogy esz-
terházi szereplési emlékeül, hirtelen elhunyt-
a után, az eszterházi ünnepségek alkalmá-
val emlékelőadást is rendezének.

Ugy a zenekarban, mint a színészek
tömegében mindenféle nemzet volt képviselve
kik folytonos viszálykodásban éltek egymás-
sal. Hajdan ez embereknek csak játékában
tudott összhangzatot tartani, szenvedélyeink
disharmóniáját ő sem volt képes megszünt-
tetni. A viszály folyton nőtt, a herceg előbb
szép szóval csillapítá a társulatot, azután fé-
nyvetéssel, míg végül megunva a gondnél-
küli élet által rakoncátlanul való csoportok-
kal való vesződéséget, kimondá, hogy most
már fel is ut, le is ut.

Erre nem voltak előkészítve és a ze-
nekar könyörögve fordult Haydnhez, hogy

A m. gyere-monostori rabló-gyilkosság.

— Saját tudósításunk. —

M. Gy. Monostor, október 18.
Temetés.

Ma temették el a két áldozatot; Szigethy Károly és neje nagy részvét mellett. A falu apraja nagyjá részt vett a temetési menetben.

Az ünnepélyes gyászszertartást Mihály József ev. ref. lelkész végezte, mert a környéken unitárius lelkész nem nyúzott.

Az elhunytak testét a ref. templom udvarán helyezték örök nyugalma.

A holttest felett az öreglelkész, ki hajdan negyvennyolcasz hönvő volt, megható imát mondott és szívéhez szóló beszédet tartott.

Két hant domború most az áldozatok felett s a két hant alatt pihenők erőszakosan kiontott vére elégtételt kér a földi igazság szolgáltatásától és büntetést kíván a bűnösök fejeire.

A vizsgálat.

Lázár Aurél királyi ügyész, Bodor László vizsgáló bíró és 6 csendőrfolytatták a legszigorúbb nyomozást a tettesek kézrekerítésére és az elrablott vagyon kipuhatolására nézve. Nagyon sok otáni lakos ellen merült fel terhelt adat, a miknek azonban a közlése a vizsgálat szempontból nem teljesíthető.

A befogottak.

Említettük tegnap, hogy gyanúra befogtak négy embert. Mind a négy oda való lakos és rovtól előlelték. A gyilkosság éj-jelen hól tartózkodásukat kellőképpen nem tudják igazolni. Egyiknek ruháján vérprez-keléseket is találtak, mit most gőrosővi vizsgálat alá vesznek, hogy megállapíthassák a vér minőségét.

A mint a jelek mutatják, nagyon sokan lehetnek még a bandában, a kik e házaspár megölésére és kirablására szövetkeztek, a kik tartózták Szigethynek és a kik vele nem voltak jó viszonyban.

A cselődség.

A meggyilkolt házaspár cselődsége 4 férfi cselődből állott. A végzetes éjszakán egy 14 éves darabot a meggyilkoltakkal egy fedő alatt aludt. A háztól mintegy 40 lépésre levő cserben aludt 3 férfi cselőd, kik ellen semmi sérhető adat a vizsgálat folyamán idáig még nem merült fel.

Sz — 6.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, október 18.
— Az idő jelentékenyen lehűlt a mai nap folyamán. A levegő tiszt és metsző szél fújdogál. Az emberek sietve járnak-kelnek, a táviró a felvidékekről havazás hírére hozza. Az ősz alig jelent meg s már kezd átmenni a télbe.

— **Hankovits György**, függetlenségi harcunk derék honvéd őrnagyának özvegye, Báthory Róza értékes tárgyakat ajánlkozott a kolozsvári orsz. erklye múzeumnak. A tárgyak egyike egy szép tájkép, mely

— Meg vagyok róla győződve, hogy Mili a kegyed meghívásának a melegsége által hizelegve érzi magát, de azért azt gondolom, hogy nem fogadja azt el. — Doktor Latrobe ur és a felesége nagy világi emberek és mi, Mili és én, nagyon csendes egyszerű emberek vagyunk. Az Elm Courti mulatságok eltálatának bolondítani ezt a kis bűlos fejezkét. Még megtaláláná bánni az ő hosszú hűségét és azt gondolni, hogy ő is — Oh, Ted, milyen nevelés vagy! — szoltam közbe idegesen, mert Ted elengedte magát ragadtatni a haragja által és olyanokat kezdett mondani — a mi gyakran megtörtént vele — a miket később bizonyosan megbánt volna. — Édes, ne beszélj ilyen bolondságokat?

— Valóban bolondságok! — kiáltá Charterisné, méltóságoslag haraggal felállva. — Mili, isten vele. Nem vártam azt, hogy magához jöve sértéssel és csufoldással találkozzam — és éppen most a legkomolyabb aggodalmam pillanatában.

De se, baj; ezt is el tudom viselni, a hogy már több és nehezebb dolgokat elviseltem. — Jó napot, Cazenova ur.

— Várjon — várjon egy percig! — kiáltá. Ted nem tud mindent; nem tudja, hogy Kata beteg, hogy én —

De Charterisné tudt volt azon, hogy ki lehessen engesztelni — tul volt azon, hogy Katára forduljon!

Ó mostan a saját sérelmeim kívül nem tudott egyébre gondolni.

— Ne fárasztas magát a magyarázattal; Mildred, én mindent értek és egészen kivagyok elégtve — mondá bűszkén; és aztán fagyos köszöntéssel távozott.

— Szegény kis Kata! — mondám sohajtván, midőn Ted, a ki Charterisné a kocsijába ülni segítette — visszatért.

Ted átölelte a derekam, s az államot felémelve — szeretettel nézett a szemembe.

(Folyt. köv.)

A Józsefstadti várból szedett kövekből és növényekből van öszzerakva. A növények közt egy kis táblán aug. 31. 1852. felirat van. A leigázott haza virányaira gondolva rakhatta össze fogsága alatt azon szomorú napok egyik áldozata. A másik tárgy egy esinos női karperecz, közepén Magyarország koronáitán cimere. A láncszemekben egy egy betű van, az Aradon felakasztott tábornokok kezdőbetűi. (Egy betű kihullt.) A golyóra megkegyelmeztettek Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Desseffy Arisztid, Schweidel József kezdőbetűi hiányoznak. Ugyancsak a nevezett úrnő egy harmadik értékes tárgyat is adott. Ez a Józsefstadti börtön rajza, melyet gr. Haller készített. A szép kivitelt festményen a börtön redőg cellája primitív bútortárával van megörökítve. A börtönben az ágy mellett egyszerű faszéken ül Hankovits őrnagy és gondolkodik. Előtte öszszerakott lábu fenyő asztal, a rásos ablak komorságát cseréiben ápoló virágok enyhítik. Az ágy fölött női arckép, alatta az ágy előtti kis asztalkán könyvek vannak. Végül 36 drb. 5 frtos Kosuth bankó is van az adománytárgyak közt. Özv. Hankovits Györgyné-Báthory Róza Kalotaszegnek mindenki által tisztelt uraője. Hogy mily derék honleány, onnan is kitűnik, hogy a 32-ik honvédzászlóalj lobogóját a legnagyobb veszélyek közt ő mentette meg, s ő szolgáltatta át később a nemzeti múzeumnak.

— **Az unitáriusoknak** ez évi főtanácsa f. hó 31-én veszi kezdetét s november első napjaiban fog megtartatni. A Berde Mózes hagyatéka a főtanácsra került tárgyalás alá. A főtanács mával veszi kezdetét — mely után — Ferencz J. püspök megnyitó beszéde következik. Ugy halljuk, hogy e megnyitóban Ferencz J. püspök nyilatkoznia fog az egyházpolitikai törvényjavaslatokra nézve. A főtanácsot összehívó jegyek már szétküldtek.

— **Dr. Takács Lajos**, a magyar általános hitelbank aligazgatója, a budapesti tud. egyetemen a római jog nyilv. rk. tanára ma hosszú szenvedés után meghalt. Az elhunyt egyike volt a fővárosi társadalom legrokonszenvesebb és a legismertebb alakjainak s halála a legszelebb körökben fog mélyen érzett részvétet kelteni. Szíves, előzékeny modorával mindenkit megnyert, a ki vele érintkezett, nagy ismeretei s tudása pedig a társas-élet egyik legkellemesebb és legvonzóbb alakjává tette. Mint fiatal jogtudor lépett be a magyar általános hitelbank tisztikarába, a hol csakhamar nagyobb munkakört nyert és előbb az intézet titkára, később titkári hivatalának vezetője lett, mintegy másfél évvel ezelőtt pedig a bank aligazgatójává nevezetett ki. Közel husz éve, hogy a római jog egyet. magántanárává habilitáltatta magát és előadásait a fiatal jogásznemzedék nagy előszeretettel látogatta. A jogi kar méltányolva az ifjúság tanítása és a római jogi tudomány fejlesztése körül szerzett érdemeit, nyilvános rendkívüli tanárává való kinevezésre terjesztette fel s mint rendkívüli tanár is nagy buzgóssággal szolgált a tudományt és tanácsok. — Halála nem jött váratlanul. Nehány hónappal ezelőtt szívbjába akuttá és veszedelmessé vált és hosszabb idő óta el nem hagyhatta szobáját. A délezer, erőteljes férfi soká szenvedett. Kolozsvár is egyik szűltötét és sokak emlékeztében élő jó ismerőst veszítette el ő benne. Egyetlen fia volt Takács Jánosnak, a kolozsvári ref. kollegium egykori nagybíró tanárának, ki annak idején Kolozsvár közeletében nagy szerepet játszott, míg a 67-iki alkotmányos korszak innen Budapestre, államhivatalba, a táviró osztály vezetésére s ólítottá. Már mindketten pihenni tértek. Nyugodjanak békével!

— **Dr. Vutkovich Sándor** kir. jogakadémiai tanár Pozsonyból, a „Toldy-kör” elnöke, Kolozsvárt időzik és a délelőtti folyamán meglátogatta az Emke főitkari hivatalát. Az E. M. K. E. kiváló barátja megnezte az ügyvezetést és örömet fejezte ki a látottak fölött.

— **Halálozás.** Alsó-veniczei Sztojka Antal nyugalmazott kir. táblai bíró; a vas-korona-rend lovagja, M.-Vásárhelyt meghalt.

— **Dr. Vajna Vilmos**, a kitűnő tudós fogorvos előadásait az egyetemen megkezdte és műtermét a takarékpénztár épületébe tette át.

— **Az első hó.** A szegő nyári napoknak — úgy látszik — vége szakadt s a borongós, esős ősz csakugyan beköszöntött, sőt a felvidéken már is a tél felé járnak. — Nyitáról jelentik ugyanis, hogy ott tegnapelőtt délelőtti 11 órakor esővel vegyest hó esett.

— **Kiállításai tervek.** Nem a mileniumi kiállításunkról van szó, hanem az 1900-iki párisiról. Mert Párisban, bár csak hét év múlva tartják meg a kiállítást, már erősen dolgoznak a siker érdekében. Kineveztek a kiállítás igazgatóit s azok egyike el is mondotta terveit. Aouard ur, a ki az építőbizottság igazgatója, azt tartja, hogy a kiállítás a város területén belül kell megtartani; kezdődjék a place de la concorde-on s a Marmezot, a quai d'Orsay-t, az ipar-palotát, a cours la Beine-t magában foglalva, mintegy 120 hektárnyi területet öleljen fel. Szerinte szerencsétlen gondolat a kiállítási területet a városon kívül kijelölni, mert hiszen a közönségnek a városba való beszállítása négy órába kerülne. Bouvard szerint népnappelyek és mulatságok rendezése a fődolog, ez adja meg a kiállítás hangulatát. A mi pedig a dolog elonóját illeti, szerinte

egy új boulevard kiépítése, — mely a városnak maradandó emlékéül szolgálja, a legjelebb gondolat. Ez a boulevard a place de la Concorde-től indulna ki s hetven méternyi szélességben egész a kiállítás épületekig haladna. Az Eiffel-toronynak mintájára elektrikus palotát tervez, hol az új világ öszes csodáit bemutathatná a világ. E palotát a Szajna kellős közepében kellene emelni, de az Eiffel-tornyot le szeretné romboltatni. „Lidőrczyomása ez a párisinak” — mondta. A Panamára eszölt. De ez az utóbbi terve aligha sikerül.

— **Török nők mulatsága.** A civilizáció, mely az egész világot hatalmába keríti, lassankint befurakodik már a háremlethe is. A keleti népek házainak sztrü ablakrácsai közé befújdogál már az ujhódás és a felvilágosodás szellője. A háremek bájos hölgyei (hogy is képzelt-tűk mi a hárem-hölgyeket másnak, mint bájosaknak?) kezdik megenni a szerelem szigorú börtönét s nem elégszenek már meg azokkal az élvezetekkel, melyeket csak a hárem falain belül lehet megszerezniük. A török asszonyok közt egy idő óta titkos forrongás van, majdnem forradalomnak lehetne már azt nevezni. Lázasaniparkodnak belépillantani a nyugati nők életébe, hallottak valamit a mulatságaikról is és megkivánták. Perezse, nem asztambuli asszonyokról van szó, mert azok még sokkal hűvebben ragaszkodnak hagyományaikhoz, semhogy hűlenek lehetnének régi szokásaikhoz; a szabadság és reformáció fuvallata az okkupált területen lendült meg s a sarajevói török nők közt terjedt el a civilizáció után való vágy és törekvés. Minapában nagy kocsisor állott meg a bosnyák országos múzeum előtt. Sűrűn lefolyozott alakok szállottak ki s tűntek el a kapu alatt. Ott benn letették fátlyokat; ifjú és kevésbé ifjú mohamedán nők voltak, nemzetük f-től öltözében, drága arany-gyémántszerszerekkel felcziczomázva. Minden férfi szűdműve volt erre az időre a múzeumból, e helyett Kállay Vilma asszony, a közös pénzügyminiszter neje, más hölgyek körében megjelenve, fogadta őket. A szórakozni és tanulni vágyó előkelő mohamedán hölgyek közt Kapitánovits bég sarajevói polgármester neje is megjelent. Naiv csodálattal tekintették meg a nagy állatocportokat, a néprajzi gyűjteményt, s szakértően bírálgatták a régibb bosnyák házi ipar termékeit. Ugy látszik, hogy a nyugati élet megtetszett nekik, mert elhatározták, hogy minden hónap első péntekjén meglátogatják az országos múzeumot, a hol előkelő keresztény hölgyekkel találkozhatnak.

— **Hány éves korukban házasodtak a nagy emberek.** Bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat annak fömlítése, hogy néhány éves korában házasodott. Shakespeare 18 éves korában vezette oltárhoz Hathawar Annát. Nagy Frigyes Erzsébet braunschweigi hercegnővel 21 éves korában esküdtött meg. Hunboldt Vilmos 24 éves volt, midőn elvette Dachröden Karolinát. Mozart és Walter Slott 25 éves korukban nőültek; az első bájos Weber Konstanziát, az utóbbi Carpenter Saroltát vezette oltárhoz. Dante második neje, Doneti Genuát huszonhat éves korában vette el. — Ugyanannyi idővel Voss János Henrik is, midőn Brie Ernestintől nőül vette, Napoleon és Brovn 27 évesek voltak, midőn házasságra léptek; az előbbi Beaurnais Josefinnel, az utóbbi a gazdag Milbank Erzsébettel. — Linne svéd természettudós 28 éves korában nőült, Herder 29 éves korában, — Burns Róbert 30 éves korában, Schiller 31 éves volt, midőn nőül vette Lengefeld Saroltát. Wieland 32 éves korában nőült. Milton, „Az elveszett paradicsom” híres költője 35 éves korában kezdte meg szerencsétlen házasságát. Bürger szeretett Mollját 36 éves korában vezette oltárhoz. Lessing 47 éves korában nőült. Luther 42 éves korában, Buffon 55 éves korában Göthe 57 éves korában vette nőül Vulpus Kristinát. Klopstock, miután korán elhunyt Metáját 33 évig gyászolta, 67 éves korában vette nőül Windheim Johannát.

— **Hírlapíró halála.** A Pester Lloyd egyik érdemes munkatársa, dr. Deutsch Jakab, tegnap hajnali öt órakor kolerában meghalt. Elhunyt hírlapíró társuk, a ki az V. kertleti polgári iskolákban a német nyelvnek és irodalomnak tanára volt, kedden délelőtti hírtelen rosszul lett az iskolában a kolerá tünetei közt s délután négy órára már eszméletlen állapotban fektett lakásán, mig-nem a járványos betegség tegnap hajnalban kioltotta életét: Deutsch Jakab 1870-ben kezdte meg hírlapírói pályáját az Ungarischer Lloydnál s 1873-ban lépett be a Pester Lloyd szerkesztőségébe, melynek élete végeig egyik kiváló tehetségű, szorgalmas dolgozóvársa volt. Deutschot 1875-ben nevezték ki az V. kertleti polgári iskolához tanárnak s mint ilyen több jeles iskolakönyvet is írt. Az elhunyt özvegyet s egy leánygyermekét hagyott hátra.

— **Állatkínzás** miatt, mint Londonból írják, az aberdeeni bíróság közelebből felelősségre vont egy zsidó mészárosot és egy rabbit. Az ellentét a való, hogy egy ökröt felesleges kínzások között vágta le. Először öszekötözték a lábait, ledöntötték a kövezetre s a rabbi ezután megejtette a szokásos vágást az ökrön, oly ügyetlenül azonban, hogy az állat mintegy öt perczig vergődött. Ezen a czímen a fenálló törvények három bönápig terjedhető börtönbüntetést írtak elő. A tárgyaláson azonban a válelények annyira elágazók voltak, hogy a bíróság az ítélehozattal kénytelen volt elhalasztani.

— **Koch kudarcza.** Egy német orvosi szaklap ezeket írja Koch orvosságáról: Koch gyógyfajlását az egyetemi klinikákon a hatás tekintetében beható vizsgálatok tárgyává tették. Egyes esetekben az eljárással jó eredményt értek el, de a legtöbb esetben nem következett utána javulás, sőt sok esetben nyilván ártott. Az eredmény általában

véve nem volt kielégítő. A számos kudarcz miatt a kísérletet csakhamar meg kellett szüntetni. A görbersdorfi kísérleteknek is az volt az eredménye. Az orvosoknál a tuberkulin nem keltett bizalmat s ezek nem is alkalmazták többé Koch gyógyeszerét; a bo-roszlói kormánykerület gyógyszerárából ez a szer egészen eltűnt.

Színház.

Sodoma pusztulása.

(Szomorujáték 5 felv. Irtá: Sudermann Herman.)

Sudermann Németország egyik legexcentrikusabb és legmodernebb írója „Sodoma pusztulása”-val ismét belemerült abba a társadalmi sznybe, a mely a „fin de siècle”-t lassanként kezdi beborítani. És bármilyen megbotránkozással fogadta is a szemérmes Berlin: annyi bizonyos, hogy nem az ártatlanságát feltette, hanem megrémült önmagától, mikor a Sudermann által mutatott tükörbe nézett. Nem az erkölcsi romlástól félt Berlin tiltakozott „Sodoma pusztulása”-a ellen hanem a tartózkodó Berlin, a ki megijedt attól a romlástól, mely a tetszetős külszin alatt rejlik s a melyet a kíméletlen Sudermann merész kezekkel feltépett.

Meglehet, hogy igazuk van azoknak a kik a szinpad ideális légrékét nem szeretik a társadalmi élet erkölcsi romlottságával depimálni, de szerintem nagyobb igazsága van Sudermannnak, a ki rámutat a társadalom nyil sebére, feltűnteti annak erkölcsi iszonyait és az abból származó romlást az egyének. — Azt hiszem intenzívebb javító eszköz ez, minden morális prédikációnál. A mai társadalomban az idealizmus fonsége elvesztette, — hanem is értékét, de hatását igen. Ugymondják, hogy költői frázis, a melyen mosolyogni kell és a melyet astán elfelejtünk; de mélyebb ható eredményt remélni legalább is naivitás volna.

És ha így van — pedig így van — bizony ez sem azt mutatja, hogy a mai társadalom morális érzéke szilárd alapokon áll — hanem azt mutatja, hogy az idealizmus, a nemes költészet gyökerén a „bus és vér” elmélete a naturalizmus fatyru hajtása kezd elősködni és mindinkább gyöngíti az igét a kenyér kedréért.

Azért nyul Sudermann olyan eszköz-höz, a mely hatását nem téveszti el. Azért fekteti darabjait erős színezetű realis alapokra, hogy az „erőtlenség”-ben tultengő társadalom ne mosolyogjon, hanem döbbenjen meg mosdatlan arezultatától.

Azt hiszem Sodoma pusztulása a n a k ez ad szinpadí jogosulatát és nem azok az ideigatgató, buja szenvedélyek és pikáns részletek, melyek a darabban dominálnak. Sudermann javítani akar, de nem kene-tes szavakkal, hanem korbáccsal. Olyan formában tartja a leckét, a mely beillik a kor-szellem keretébe. És ha ennek a leozkének a modora durva és ezt szemére vetjük, — így felel: —

— Méltó hozzátok!

A mi közönségünk azonban a Sudermann tanítását tartózkodással fogadta.

Abban a tükörben, a melyet Sudermann eléje tart, nem ismer magára. Azt azonban nem tagadhatjuk, hogy a dráma mindenik alakja a modern társadalom hullámaiból van kibálszva. Emberek valameny-nyen. Gondolkodásukban, tényeikben, törekvéseikben, bűneikben, érényeikben igazi emberek, s a mi rajtuk költői sallang, azt az író tulajdonai kidomborítására alkalmazta csupán.

Az előadást a közönség nagy figyelem-mel kísérte. Egyes jeleneteknél siri csend volt a színházban, csupán a karzat fogyatékos műérzéke hatott itt-ott zavarólag.

Erős, nehéz és nagy szerep jutott Klenovitsnak. Egy ilyen szerep nemcsak a színész intelligenciáját, hanem rutinját is próbára teszi. A ki nem szilárd mind a kétben, az feltétlenül elesik. Így járt Klenovics is.

Minden igyekezete dacára elejtette Janikow Willy szerepét. Nem volt sem hang-jában, sem magatartásában, sem mozdulataiban természetese. Azok a göröcsös öklösorítá-sok, megtorpanások, indokolatlan mimikák, mindig egy olyan párduczra emlékeztettek, a melyik a prédára akar ugrani. Mentségre ismétéljük, hogy szerepe nehéz és Klenovits még kezdő színész.

De annál szebb, annál nagyobb és annál diszkrétbb művészettel játszott Gerő Lina, a ki szerepét teljesen hatalmába tartotta. A Klárika tiszta szerelmét, félnék aggodalmát és oadadó bizalmát egyetlen hanggal mozdulattal minden vonásában híven adta vissza. Jó esteje volt Hunyadi Margit asszonynak, a ki Adah szerepét jellem-zetes művészi erővel és tudással mutatta be. Szentgyörgyi az öreg Jankow nyárs polgár szerepét játszta. Pompás alak volt. Dicséretre alig szorul. Hadai Sándor egy ta-

nárjelölt szerepében mutat'a be a ki ő ké-pességét.

Es ez sikerült is neki mindaddig, a mig elérkezett utolsó jelenetéhez. Az a megrázó drámai erő, a melyet itt Kramernek kifejté-nie kell — elhalványult. Hadait hangja és ereje cserben hagyta. Dicsérlettel kell felemlitendok Gál Gyulát, Megyerit, Krassnainét, a kik egyen-egyen pompás alakítással nyerték meg a közönség tetszését.

„Sodoma pusztulása”-ban van egy jelenet, midőn a mámoros festő (Willy) a Klárika (K. Gerő Lina) háló szobájába tör. Ez a jelenet a darab slágere kellene, hogy legyen ott, a hol súlyt helyeznek rá. Nálunk vagy véletlenül, vagy öntudatosan átsiklottak rajta.

Talán jobb is volt ugy!

SEBESI SÁMUEL.

LEGUJABB.

(Az Ellenzék eredeti táviratai.)

A király Budapesten.

Budapest, okt. 19.

A király ma csütörtökön reggel 6 óra 13 perczkor Gödöllőről Budapestre érkezett. A keleti pályaudvarból egyenesen a budai várpalotába hajtatott, hol d. e. 10 órakor általános kihallgatást adott. A mai auden-czián sokan jelentek meg, köztük több küldöttség is. A király d. u. fél négykor viz-szautazott Gödöllőre.

A miniszter köszönete.

Budapest, okt. 19.

Csáky Albin gróf vallás és közoktatás-ügyi miniszter köszönetét és elismerését fe-jezte ki Temesvár város közönségének, hogy az ottani felálló leányiskolával kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyam segélyezé-re 200 frtot adományozott.

A „Nagyvárád” gyászja.

Nagyvárád, okt. 19.

A „Nagyvárád” szerkesztőségét ismét gyász érte. Kitűnő szerkesztője Iványi József ma reggel meghalt.

Iványi már régóta betegeskedik s többször Arcoban szerzett tüdűlést.

Baja csak az utóbbi időben vált végzetessé.

Iványi kitűnő író volt, a ki pár nagyobb regényen kívül számos hangulatteljes tárcsát írt, melyek önálló kötetben is meg-jelentek.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, péntek, 1893. október 20-án.

Somlóné Vadnay Vilma vendégfőléptével:
NEBÁNTS-VIRÁG.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadópalatáladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

A NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

új egyetemes kötvénye képezi a legnagyobb haladást a biztosítási téren.

Az új kötvény nem tartalmaz semmiféle megszorítást a biztosított foglalkozását vagy utazását illetőleg.

Egy évi fennállás után a kötvény biztosít

öngyilkosság és párbaj

ellen is.

Egy évi fennállás után a kötvény meg-támadhatlanná válik.

A megtámadhatlansági záradék így szól:

ha a kötvény egy évig érvényben volt, a társaság a biztosított összeg kifizetését semmiféle okból meg nem tagadhatja.

A kötvény ilyképen megszorítás nélküli utalvány a biztosított összegre.

A New-York feltételei a legliberálisab-bak, mint azokat a világ egyetlen egy biztosítótársasága sem nyújtja.

A New-York a világ összes kölcsönös-ségen alapuló biztosító társaságai közt a legnagyobb felesleggel rendelkezik, mely

87 millió frankra

emelkedik, biztosítási alapja 713 millió.

A New-York Európában 23 éves tevé-kenysége alatt több mint 32 milliót kifizetett halálesetért, a nékül hogy egyetlen egy esetben a legcsokélyebb nehézséget emelt-e volna a kifizetésnél.

1117. (3 3)

H i r d e t é s e k.

Sz. 3740 — 1893.

k. i.

Pályázati hirdetmény.

Maros-Tordavármegye régi felső szolgabírói járásba bevezetett Ratosnya, Palota-Ilva és Göde-Mesterháza községekből alakuló, lemondás folytán megüresedett, Palota-Ilva székhellyel rendszeresített körjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Ezen állás havi előleges részletekben fölvehető évi 600 frt fizetés, 50 frt lakb' r és szabályrendeletileg megállapított díjak élvezetével van egybekötve.

Midőn ezt közhírré teszem, felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy az 1893. évi I. t. cz. 6. §-a alapján főszerelt kéréseiket alólikt fősolgabíróhoz folyó évi Október hó 29-ig mulhatlanul adják be, mert a később beadott kérések figyelembe nem fognak vétetni.

A választás Palota-Ilván, a körjegyzői irodában folyó évi Október hó 31-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Maros-Torda-vármegye Régi felső járás fősolgabírójától.

Magyar-Régen, 1893. évi október hó 12-én.

F A R K A S,
fősolgabíró.

ARANYOZÓ ÜZLET

KOLOZSVÁRTT,

Belközép-utcza, Minorita-épület 10-ik szám.

Alantirt van szerencsém a mélyen tisztelt közönség tudomására adni, miszerint a **Hid-utczából**

ARANYOZÓ MUHELYEMET

a Minorita-épület boltihelyiségébe áttettem.

Elvállalok minden e szakmába vágó aranyozásokat, egymint: új képek, kereteket és tűkör-kereteket, függönytartókat, mindenféle szabadidézési aranyozásokat a legjutányosabb árban.

Bátor vagyok a mélyen tisztelt Főtisztelendő uraknak tudomására adni, hogy elvállalok egészen új oltár készítését, régi oltár újbóli aranyozását, mindenféle aranyozott templomi díszítéseket a legjobb és tiszta arannyal való aranyozását felelősség mellett.

— Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek. —

A mélyen tisztelt közönség pártolását kérve,

alázatos szolgálója:

1000. (4—86)

KASS ANTAL,
aranyozó.

VALÓDI MEDICINAL COGNAC

F. CURVOASSIR & CURLIER FRERES

COGNACBAN.

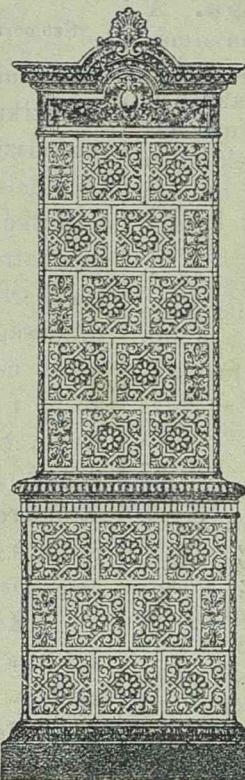
(Alapított 1828. évben.)

Kapható Kolozsvártt:

Dr. Hintz (Palóczy) gyógyszerházában.

1007. (4—10)

KÁLYHA-RAKTÁR.

Szíves tudomására kívánom hozni a nagyérd. közönségnek, miszerint saját gyártmányu

legjobb és legolcsóbb

cserép-kemenczém, kandalló

és

takaréktűzhelyeimből

különböző nagyságban, márványozott, szürke, barna és zöld színben zománczoltva, stilszerű gazdag ornamentikával ellátva, vagy egyszerűbb kivitelben, a gyártelepen:

Külmonostor-u. 101. sz. alatt egészen új minta-gyűjteményt állítottam fel.

Saját gyártmányaimmal egyetemben nagy választékú raktárt tartok még **ugyanott** a világhírű melsseni (szászországi) kemenczegyár

porcellán kandallói, kályhái és fűdőberendezéseiből, kizárólagos fehér színben.

Gyártmányommal az anyag kitűnősége, valamint külön és legczélsebb belső berendezés tekintetében minden kíváncsnak megfelelni egyedüli törekvésem leendő és kályhám jósága és kitűnő fűtőképességeért jóállást vállalom.

Mintakönyvet árjegyzékkel határozott olcsó árak mellett készséggel szolgálok.

GÁLL B. János,

Külmonostor-utca 101. sz. alatt.

1030. (1—6)

Őszi és téli divatról értesít!

BÁNYAI SÁMUEL és FIA

szücs-áru- és női Confectió üzlete.

Midőn bevásárlási útunkból haza érkeztünk, a legelső bécsi, berlini és párizsi czégekétől a legutolsó divatu darabokat magunkkal hoztuk és azok üzletünkbe a nagyérdemű helyi és vidéki Hölgyközönség szíves megtekintésére ki vannak állítva.

Divat-értesítőkre

bátrak vagyunk igen tisztelt vevőink b. figyelmét felhívni, mivel Premton és a Párizsi Louvreből a legnagyobb csinnal kiállított legutóbbi Fántásie darabokat Modell-képen lehoztuk, — nem kimélve a legnagyobb áldozatokat sem az üzlet érdekében.

Üzletünkben minden fazonu felöltő felnőttek részére, valamint gyermekek részére található.

— Az árak a legszelidabbak, miről meggyőződni kérjük. —

Jó hírnévről ismert szücs-áru üzletünkben saját gyártmányu női- és férfi-bundák, Muffok, női- és férfi-sapkák és Bolrok találhatók.

— Mérték után a saját vezetésünk alatt álló műhelyben a legdivatosabb darabok elkészülnek. —

Maradunk kiváló tisztelettel:

BÁNYAI SÁMUEL és FIA,
(Főtér, Takarékpénztári épület.)

952. (7—10)

A költözködési idényre ajánljuk:

SZÖNYEGEK:

Peluche (nyírott) futószőnyeg	2 frt 40 kr.	Spárta tapestri mintával futószőnyeg	
" " prima "	2 frt 75 kr.	4/4 széles 78 kr.	
Brüslér (átszővött) "	1 frt 75 kr.	Spárta tapestri mintával futószőnyeg	
Tapestri prima "	1 frt 60 kr.	4/4 széles II. 58 kr.	
" IIa "	1 frt 40 kr.	Csikós spárta szőnyegek 25, 35, 45 és 52 kr.	
" II "	1 frt 25 kr.	Spárta tapestri mintával futószőnyeg	
		5/4 széles 1 frt 08 kr.	

FÜGGÖNYÖK:

Tunis párja	2 frt 50 kr.	Kelme Genillel 4 m. hosszú párja	5 frt — kr.
Genil " 4 mtr. hosszú .	9 " — "	Nehéz portierek, . . .	párja 10—12 frt.
Szővet keleti mintában 4 m. hosszú	6 " 75 "	Csipke függőyök egy ablakra	4—9 frt.

ÁGYTERÍTŐK:

1 Garnitur	6 frt — kr.	1 Garnitur keleti mintában	11—40 frt.
1 " tiszta gyapjú . . .	7 frt 50 kr.	1 " Peluche	35 frt.

ÚTI- és TAKARÓ-POKRÓCZOK

Sport pokróczok	4—9 frt.		
	6—14 "		

SMIRNA SZÖNYEGEK m² . . 8 frt.

Valódi Bockhara szőnyegek minden nagyságban, Sopha és ágyszőnyegek minden nagyság és kivitelben.

Ezeket kívül ajánljuk dús választékú párizsi és berlini női kelme- és női-felső raktárunkat és női ruha-szabászati műtermünket mérsékelt árakkal; valódi angol- és brassai férfi-szővet raktárunkat.

Vászon és asztalnéműből óriási raktárt tartunk és gyári áron árusítjuk.

Peluchek, selymek, bársonyok és díszekben legnagyobb raktár.

Kiváló tisztelettel:

RENDES SZIDOR és TESTVÉRE,
ezelőtt GAJZAGÓ ISTVÁN.

Alapított 1862-ben.

1014. (3—x)

Minták vidékre úgy férfi, mint női kelmékből kívánatra bérmentve küldetnek.